

בס"ד. שיחת ש"פ שמיני, מבה"ח אייר, ה'תשט"ו.

בלתי מוגה

א. בהפטרתי פרשתנו¹ מסופר אודות העברת ארון האלקים ע"י דוד המלך מבית עובד אדום הגתי לעיר דוד. בדרכם — מסופר בכתובי: — "ודוד מכרכר בכל עוז לפני ה' ודוד חגור אפוד בד". ובהגיעם לעיר דוד — נאמר: הלשון "המלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה'".

וצריך להבין הרמז בהשינויים בלשון הכתוב בין חוץ לעיר לבין עיר דוד: (א) תחילה נזכר "ודוד חגור אפוד בד", ובעיר דוד לא נזכר. (ב) תחילה נאמר רק "מכרכר", ובעיר דוד — "מפזז ומכרכר".

גם צריך להבין המסופר לאח"ז, שכשראתה מיכל בת שאול ש"המלך דוד מפזז ומכרכר" — לעגה לו על כך, וענה לה דוד: "לפני ה' אשר בחר בי מאביך גו' ונקלותי עוד מזאת גו'".² — לשם מה הקדים "אשר בחר בי מאביך"? הלא ה' לו רק לבאר את הסיבה לשמחתו.

ב. בענין "אפוד בד" כתב הרמב"ם³ שאין זה א' משמונה בגדי כהונה, שהרי האפוד של בגדי כהונה לא נעשה מבד — פשתן — בלבד, אלא גם מ"תכלת" וארגמן גו'".⁴ ומביא רא' לזה — "שהרי שמואל הנביא⁵ לוי ה' ונאמר בו⁶ נער חגור אפוד בד".

ומסיים הרמב"ם: "אלא אפוד זה היו חוגרים אותו בני הנביאים

(פרש"י עה"פ, מיומא עב, א) — מהנחה בלתי מוגה.

(9) הטעם שלא הביא הרמב"ם רא' מדוד שלא ה' משבט לוי כלל*, דלכאורה היא רא' אלימתא יותר — נתבאר בהשיחה בארוכה**. ואכ"מ.

(10) שמואל-א ב, יח.

(* וממילא לא היתה לו כל שייכות לזה, משא"כ שמואל שה' לוי — היתה לו שייכות כלשהי לקדשים (מהנחה בלתי מוגה).

(**) לקמן סי"ב. וראה גם לקו"ש שם ע' 158.

(1) שיחה זו (עד סוס"ו) הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"א ע' 228 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(2) שמואל-ב ו, א ואילך.

(3) שם, יד.

(4) שם, טז.

(5) שם, כא-כב.

(6) סוף הל' כלי המקדש. נתבאר בארוכה בלקו"ש חל"א ע' 156 ואילך.

(7) תצוה כח, ו.

(8) ועד ש'חוטן כפול עשרים ושמונה"

ומי שהוא ראוי שתשרה עליו רוח הקודש, להודיע כי הגיע זה למעלת כהן גדול שמדבר על פי האפוד והחשן ברוח הקודש".

כלומר: מכיון שנבואה היא מדריגה נעלית ביותר, שהרי "אין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ובעל קומה"¹¹ ושאר המעלות שמנו בו, ונוסף לזה נוגע אז ענינם של הלבושים ובאיזה אופן הם, עד שאומרים על כך "ויפשט גו' את בגדיו"¹² — לכן, כסממן לכך שמוכנים וראויים לכך "שתשרה עליו רוח הקודש", ה' הענין דחגירת אפוד בד.

ענין זה שכתב הרמב"ם — יש לו מקור בירושלמי¹³: בנוב עיר הכהנים היו שמונים וחמשה כהנים "נושאי אפוד בד"¹⁴. שואל הירושלמי: והרי אין כהן גדול אלא אחד? ומתקן "מלמד שהיו כולם ראויין להיות כהנים גדולים". והן הם דברי הרמב"ם.

ג. א' מההכנות לנבואה היא — התבודדות¹⁵, שבדרך כלל נעשית מחוץ לעיר. בשעה שהי' דוד בדרך, מחוץ לעיר — שם הוא עיקר המקום שהכין עצמו לנבואה, ולכן שם נזכר שהי' גם "חגור אפוד בד".

וזהו גם הטעם שהי' "מכרכר בכל עוז לפני ה'", כיון ש"אין שכינה שורה .. אלא מתוך שמחה"¹⁶. ונוסף לזה, "מכרכר" פירושו גם משבח, אומר שירים ותשבחות לפני הקב"ה, כדי לעורר את גילוי הנבואה, שהרי תשבחות והילולים מעוררים את הכחות הנעלמים, כידוע¹⁷.

בהשמחה דעיר דוד — נזכר גם "מפזז", המורה על ריבוי הריקוד¹⁸. מחוץ לעיר לא הי' כך, ואולי לא הי' שם ריקוד כלל. ריקוד — מבואר בחסידות¹⁹ — נובע מכך שהשמחה חודרת את כל כולו של האדם ("די שמחה נעמט אים דורך, דורך און דורך"), עד שמגיעה גם לרגלים.

ולכן נזכרת תיבת "מפזז" רק בהפסוק הב': השמחה מחוץ לעיר הי' בה מבוקש — נבואה והשראת השכינה, וממילא — היתה בהגבלה, ולא חדרה לגמרי את כולו ("עס איז ניט אין גאַנצן דורך און דורך"). השמחה דעיר דוד דוקא — שמחה ללא מבוקש²⁰, ובמילא בלי גבול — הי' בה גם הענין ד"מפזז".

17 (הוספות לתו"א ויחי (קב, א. קג, ג).
דרך מצותיך מצות הלל (קמח, א ואילך).
18 ראה רד"ק שם (שמואל-ב ו, טז).
ובתרגום שם.

19 ראה גם לקו"ת שה"ש מח, סע"ג.
20 דמכיון שהי' זה בעיר — לא הי' עוד

11 שבת צב, א. וש"נ.

12 שם יט, כד.

13 סנהדרין פ"י ה"ב.

14 שם כב, יח.

15 ראה רמב"ם הלי' יסוה"ת פ"ז ה"ד.

16 שבת ל, ב. וש"נ. רמב"ם שם.

ד. ובזה יובן ג"כ הטעם שלא נתקבל בדעתה של מיכל בת שאול זה שדוד הי' "מפזז ומכרכר לפני ה'" בעיר דוד²¹:

בנוגע לשמחה שיש בה חשבון — הרי אף שאין רואין את המלך²² כשהוא עוסק בענינים שפועלים חלישות בהענין ד"שום תשים עליך מלך"²³, "שתהא אימתו עליך"²² — אעפ"כ, מכיון שיש בה מבוקש, יש לזה מקום בטעם ודעת, על-פי שכל.

אבל הענין ד"מפזז ומכרכר", בעיר דוד, שהי' למעלה מהגבלה, למעלה מטעם ודעת — אינו מתקבל בשכל.

ה. ובזה יובן ג"כ מה שדוד ענה לה "אשר בחר בי מאביך" — שבכך הצביע על החילוק בסדר העבודה:

עבודתו של שאול היתה על-פי טעם ודעת²⁴, ולכן לא רצה שאול להחרים לגמרי את עמלק, כיון שעל-פי שכל הסתבר לו שיש צורך ב"מיטב הצאן והבקר למען זבוח לה' אלקיך"²⁵, כפי שאמר לשמואל²⁶.

וזהו שאמר דוד "אשר בחר בי מאביך": שאול, שהלך אחרי הטעם — ניטלה ממנו המלוכה, וניתנה דוקא לו, "לצוות אותי נגיד"²⁷, דוד דוקא, שעבודתו בקבלת-עול, כמ"ש²⁸ "ודוד עבדי". ולכן, אם רוצים שמלכותו תהי' מלוכה קיימת — צ"ל קבלת-עול, "ונקלותי גו' והייתי שפל גו'", ללא הגבלה של שכל.

ו. ענין זה הוא גם סיוע להנהוג אצל חסידים, וכן ראו גם אצל רבותינו נשיאינו, שבשבת ויום-טוב ווקדים, מוחאים כפיים וכו', אף שע"פ המשנה דורש הדבר ביאור מיוחד על-פי נגלה²⁹ — אעפ"כ עושים זאת בפשטות. ויש צורך לומר טעם פנימי, כנ"ל:

מכיון שמתקרבים יותר ויותר לביאת המשיח ("עס ווערט דאָך אַלץ נענטער צו משיח'ן"),

מוגה).
 (25) שמואל-א טו, טו.
 (26) ולכן גם מיכל, בהיותה בת שאול — לא יכלה לסבול שמחה בלי גבול, שאין לה מקום בטעם ודעת (מהנחה בלתי מוגה).
 (27) שמואל-ב ו, כא.
 (28) ירמי' לג, כו. יחזקאל לו, כה.
 (29) ביצה לו, ב. שו"ע או"ח סשל"ט ס"ג.
 שו"ת מנחת אלעזר ח"א סכ"ט. וראה גם תו"מ ח"א ע' 87. וש"נ.

צורך בהכנה לנבואה (ולכן לא נזכר שם הענין ד"אפוד בד"), ולכן בהכרח ששמחה זו היתה ללא מבוקש, אלא רק שמחה מצד זה שעובד את הקב"ה (מהנחה בלתי מוגה).
 (21) משא"כ זה שהי' "מכרכר" בשדה — לא הי' איכפת לה (מהנחה בלתי מוגה).
 (22) סנהדרין כב, א (במשנה).
 (23) פ' שופטים יז, טו.
 (24) כמ"ש (וישלח לו, לו) "שאל מרחבות הנהר", "שנהר" קאי על בינה (מהנחה בלתי

— מיד לאחר החורבן התחילו כבר ללכת לקראת משיח³⁰, כסיפור המדרש³¹ שמרגע החורבן נמשך רק כגעי של פרה ונולד מושיען של ישראל. ומרגע לרגע מתקרבים יותר ויותר לזמן שבו "ועבדי דוד מלך עליהם", על כל ישראל, "נשיא להם לעולם"³² —
 לכן נוהגים³³ — וכפסק הרמב"ם³⁴ — בהסדר ד"ודוד עבדי", "מפוז ומכרכר לפני ה'".

* * *

ז. איתא³⁵ בחסידות³⁶, שבחדשי הקיץ נקל לעבוד את הקב"ה יותר מאשר בחדשי החורף.

הטעם על זה כפשוטו הוא:

כל יו"ט פועל ענין מסויים. וכפי שראו בזמן הבית, ש"שלש פעמים בשנה יראה גו"³⁷, ו"כדרך שבא ליראות כך בא לראות"³⁸, היינו שהיו רואים אלקות, ובכח זה חיו עד היו"ט שלאחריו³⁹. ועד"ז הוא הענין גם בזמן הגלות.

וכיון שבימי הקיץ הימים טובים הם סמוכים יותר זה לזה, ובמילא ההארה חזקה יותר — אזי נקל יותר לעבוד את הקב"ה.

ח. ופנימיות הטעם הוא:

חדשי הקיץ הם לפי הסדר של חודש ניסן, שענינו המשכה מלמעלה

(35) מכאן עד סוס"ח — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס (באידיש) בלקו"ש ח"ב ע' 547. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(36) ראה סה"מ תרפ"ט ע' 70, ובהערה 422 שם. וש"נ.

(37) משפטים כג, יז. תשא לד, כג.

(38) חגיגה ב, א. וש"נ.

(39) ראה לקו"ת ברכה צח, ב. ובכ"מ.

(30) ראה לקו"ש ח"ב ע' 359 ואילך.
 (31) איכ"ר פ"א, נא. ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד.

(32) יחזקאל לז, כד-כה.

(33) בני" בכלל, ובפרט אלו שיש להם שייכות למלכות בית דוד (מהנחה בלתי מוגה).

(34) סוף הל' לולב: השמחה שישמח האדם בעשיית המצוה ובאהבת הא-ל כו' וכן דוד מלך ישראל אמר ונקלותי כו' והמלך דוד מפוז ומכרכר לפני ה' כו'.

מעצם הענין שהוא עובד את הקב"ה, ובמילא היא שמחה בלי גבול — מודגשת דוקא בהענין ד"מפוז ומכרכר" בתוך העיר דוקא, שהיא שמחה שאין בה מבוקש אחר, כנ"ל (מהנחה בלתי מוגה).

(* עפ"ז יובן ג"כ הטעם שמביא הפסוק ה' (ולא הפסוק הא') — כי, מעלת עבודת ה' בשמחה (שמפליג בה ביותר ברמב"ם שם), דהיינו שמחה לא כדי להשיג דבר, אלא שמחה

למטה — שזהו החילוק בין תשרי לניסן, שתשרי הוא חודש התשובה, חודש השופר, כדאיתא במדרש "שפרו מעשיכם"⁴⁰, ועי"ז "תשרי ותשבוק לכל חוביהו"⁴¹, ואילו ניסן ענינו — "נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה"⁴², מלמעלה למטה⁴³.

ואף שיש מעלה בהסדר דמלמטה למעלה, שע"ז הרי הוא יותר כלי להאור, והאור הוא יותר בהתיישבות — מ"מ, בדרך מלמעלה למטה הוא בכל זאת אור גדול יותר, וגילוי האור פועל שיהי' נקל יותר, כי, הקשיים באים מהעלמות והסתרים, אבל בשעה שמאיר ה"אמת הוי' לעולם"⁴⁴, מתבטלים כל ההעלמות והסתרים.

ט. והנה, אף שחודש ניסן מורה על גילוי מלמעלה למטה (כנ"ל) — הרי ע"י מתן-תורה נפעל שגם הגילויים שמלמעלה למטה באים ע"י עבודה דוקא.

ומ"מ נקראים גילויים אלו "מלמעלה למטה" — כי, אף שגם גילויים אלו באים ע"י עבודה, מ"מ, אינם נמשכים בהתאם לכוחה של העבודה ("מ'נעמט דאָס ניט בדרך ווי עבודה קאָן נעמען"), אלא נמשך אור עליון ביותר שאין בכוחה של העבודה להמשיכו; אבל אעפ"כ מוכרח להיות גם ענין העבודה.

דוגמא לדבר:

אדמו"ר הזקן רצה פעם להעניק להצמת-צדק תורה — חלק מסויים בתורה — במתנה. וסירב הצ"צ לקבל את המתנה, באמרו שרצונו להשיג את התורה בייגיעה. אך לאחר כמה שנים הצטער הצ"צ על כך, דמכיון שהתורה היא אין-סוף ("ארוכה מארץ מדה"⁴⁵), הרי מה שרצה אדה"ז ליתן לו במתנה, הי' לו לקחת, ואז הי' ממשיך להתייגע על הענינים הבאים, היינו ענינים עמוקים יותר שבתורה⁴⁶.

וכן הוא בנדוד"ד:

לאחרי שישנו ענין היגיעה — נותנים בדרך מלמעלה למטה גילויים

מלמעלה למטה (מהנחה בלתי מוגה).

44 תהלים קיז, ב.

45 איוב יא, ט.

46 ראה גם מכתב כ"א תמוז שנה זו

(אג"ק ח"א ע' רסט). לקו"ש חט"ו ע' 81.

תו"מ ח"ב ע' 253 הערה 11. ח"ז ע' 97. ע'

306.

40 ויק"ר פכ"ט, ו. מדרש תהלים שוחר

טוב פא, ה.

41 ויק"ר שם, ח.

42 הגש"פ פיקא מצה זו.

43 ומטעם זה, הנה מיד לאחרי חג הפסח

מתחילים לומר פרקי אבות, שהתחלתם "משה

קבל תורה מסיני" — קבלת התורה בדרך

כאלו שאי אפשר להשיגם ע"י יגיעה; אבל מתי נותנים ענינים אלו — בשעה שתחילה ישנו ענין היגיעה כפי היכולת.

י. זאת ועוד:

ככל שעובר הזמן — צריך להתייגע יותר ויותר ("וואָס ווייטער דאַרף מען אַלץ מער האָרעווען"), שהרי מבואר באגה"ק⁴⁷ ש"בכל שנה ושנה יורד ומאיר .. אור חדש ומחודש שלא הי' מאיר עדיין מעולם" ועד"ז "בכל יום ויום נמשכין מוחין עליונים יותר", וממילא, כדי שיתנו מלמעלה גילויים אלו — צריכה גם העבודה להיות יותר ויותר.

ונמצא, שבקין זה יש להתמסר לעבודה ("זיך נעמען צו עבודה") — לא רק יותר מאשר בחורף (דכיון שבקין הגילויים נעלים יותר מבחורף, הרי גם העבודה בקיץ צ"ל ביתר שאת), אלא גם יותר מאשר בקיץ הקודם, שגם בו היתה העבודה יותר מאשר בחורף שלפניו.

וכך יש להוסיף תמיד בעבודה יותר ויותר, "הולך ואור עד נכון היום"⁴⁸, עד להענין ד"ולילה כיום יאיר"⁴⁹, שיתקיים לעתיד, כאשר "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר"⁵⁰.

* * *

יא. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ויהי ביום השמיני.

* * *

יב. עדיין נשאר לי חוב — בהמדובר לעיל (ס"ב⁵¹) בדברי הרמב"ם שה"אפוד בד" שחגרו בני הנביאים לא הי' מבגדי כהונה — לתרץ מדוע מביא הרמב"ם ראי' משמואל ולא מדוד. [לא אמרתי תירוץ זה קודם לכן, כיון שהתירוץ אינו נוגע להענין שדובר לעיל].

וביאור הענין:

כתיב⁵² "אל המנוחה ואל הנחלה", ודרשו רז"ל⁵³ "אל המנוחה זו שילה, הנחלה זו ירושלים". ונמצא, שבזמנו של שמואל, שאז הי' המשכן בשילה, הי' הסדר כמו בכיהמ"ק ("נחלה"). משא"כ בזמנו של דוד, שעז"נ "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה גו'".

(51) בהערה 9.

(52) פ' ראה יב, ט.

(53) מגילה יו"ד, א. וש"נ. הובא בפרש"י

עה"פ.

(47) ס"ד (קכ, ב).

(48) משלי ד, יח.

(49) תהלים קלט, יב.

(50) ישע"י מ, ה.

וע"פ הכלל שבזמן כזה (ש"לא באתם עד עתה אל המנוחה גו") אין מקפידין כ"כ, וגם זר יכול ללבוש בגדי כהונה — אתי שפיר שהרמב"ם לא הביא ראי' מדוד, כיון שמדוד אין זו ראי' כ"כ, כי בזמנו הי' אפשר גם לזר ללבוש בגדי כהונה, כנ"ל.

יג. מענין זה — ישנה הוראה גם לזמננו:

אפילו בזמן החורבן, משנגנזו⁵⁴ כל הענינים כו', ובאופן שאי-אפשר למוצאם — אין פירושו של דבר שעתה לא שייכים כל ענינים אלו, ואדרבה, כפי שמצינו שדוקא בזמן דוד הי' אפשרי הענין דלבישת אפוד בד בנקל יותר (שלכן לא הביא הרמב"ם ראי' מדוד, כנ"ל).

וכשם שהוא בנוגע לכללות הענינים — כן הוא בענין הנבואה בפרט, שמצינו⁵⁵ שענין זה ישנו גם בזמן הזה, אלא שאין הדור ראוי לכך, ובפרט עתה, כשהולכים ומתקרבים יותר להגאולה.

יד. איתא⁵⁶ בגמרא⁵⁷: "דבי רבי שילא אמרי שילה שמו .. דבי רבי ינאי אמרי ינון שמו .. דבי רבי חנינה אמרי חנינה שמו .. ויש אומרים מנחם בן חזקי' שמו". ומבואר בזה⁵⁸, שלכן נקרא בשם "משיח" — ר"ת מנחם שילה ינון חנינה, ככל הדעות בגמרא.

ותוכן הענין — ש"כל אחד הי' דורש אחר שמו"⁵⁹, כיון שכל אחד שואף להכניס את ענינו ושמו במשיח ("יעדער איינער זוכט אַריינשטעלן זיין ענין און נאַמען אין משיחין")⁶⁰.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) שיהי' זה מנחם, שילה, ינון, חנינה — ובלבד שכבר יבוא!

* * *

טו. בנוגע להענין דלקמן⁶¹ — חיכיתי שמישהו יעוררני על זה, אבל משראיתי שאין על מה לחכות... — מוכרח אני לעורר על זה בעצמי:

(54) ראה יומא נב, ב. וש"נ. רמב"ם הל' ביהב"ח רפ"ד.
 (55) ראה לקו"ש חל"א ע' 157 הערה 16.
 (56) חסר קצת בהמשך הענין (המו"ל).
 (57) סנהדרין צח, ב.
 (58) ראה לקוטי לוי"צ לקוטים על מחז"ל ע' קו. וראה גם תר"מ ח"ה ע' 157.
 (59) פרש"י שם.
 (60) חסר סיום הענין (המו"ל).
 (61) סעיף זה — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפס בהוספות ללקו"ש ח"כ ע' 606 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

בארץ-ישראל ישנו ארגון "צעירי אגודת חב"ד". — אינני יודע מדוע נוסד ארגון זה בא"י תחילה, וכאן עדיין איננו; אבל עכ"פ, יש לעשות זאת עתה.

אין כוונתי שיתוסף סתם שם של ארגון עם "נייר מכתבים" כו' ("נאָך אַ נאָמען, נאָך אַ בלאַנק, אַ סטיישאַנערי")... אלא שיהיו פעולות, דהיינו שיתחילו לפעול בהענינים ש"צעירי אגודת חב"ד" צריכים לפעול בהם.

בארץ-ישראל ישנו כבר ארגון זה, ויש בו, כבכל ענין שבעולם הזה, מעלות וחסרונות. ובמילא, אפשר לקחת מהם דוגמא — ללמוד מהמעלות כדי לעשות כמעשיהם, וללמוד מהחסרונות כיצד למנוע אותם.⁶²

ובכל אופן — יש להתחיל לפעול, שהרי אם לא יעשו דבר — בודאי לא תהי' מזה שום תוצאה... ומה שחוששים שיהי' חסרון — הרי "אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן"⁶³, כיון שמכשולונות אלה לומדים שלא להכשל שוב.⁶⁴

ועכ"פ — יש להתחיל לעסוק בזה. יש להתאסף עוד הלילה, או עכ"פ מחר, ולגשת לפעולות ממשיות.

אמרו רז"ל⁶⁵ "כל התחלות קשות". יעזור השי"ת שייצאו ידי חובת ה"התחלות קשות" בהדברים שאמרתי עתה, ומכאן ואילך יתנהל הענין מיד בהצלחה.⁶⁶

* * *

טז. בנוגע להחקירה אודות כתיבת שם החודש "אייר"⁶⁷ — ידוע⁶⁸ הסימן ש"אייר" ר"ת אברהם יצחק יעקב רחל, שע"ז זוכרים שתיבת "אייר" נכתבת בשני יודיין. ותוכן הענין בעבודה:

66 ראה מכתב תפארת שבתפארת שנה זו (אג"ק ח"א ע' מט ואילך) — "להמשתתפים באסיפת היסוד של צעירי אגודת חב"ד, אשר בניו יארק".

67 ראה גם שיחת ש"פ קדושים מבה"ח אייר דאשתקד סט"ז (תו"מ ח"א ס"ע 251).

68 ראה רמ"א אה"ע סקכו"ו ס"ו ובב"ש שם סק"כ.

62 שהרי מצד בחירה חפשית, יתכן גם שיהי' להיפך — שילמדו מהם רק את החסרונות!... (מהנחה בלתי מוגה).

63 גיטין מג, א. וש"נ.

64 ובכלל — מסתמא ינהגו כמו בכל הארגונים, שבנוגע לענינים של מעלות יראו לפרסם ולהרעיש בחצוצרות, ואילו ענין של חסרון — יעלימו... (מהנחה בלתי מוגה).

65 מכילתא ופרש"י יתרו יט, ה.

ידוע ש"האבות הן הן המרכבה"⁶⁹. והרמז בכך ששמות האבות רמוזים בחודש אייר, הוא — שהעבודה בחדשי הקיץ, מיד לאחר הפסח (זמנו של חודש אייר), צ"ל בקבלת-עול וביטול, בדוגמת מרכבה⁷⁰.

ובפרטיות יותר:

לאחרי הגילויים דחג הפסח — יש מקום לחשוב שיש להתעסק בענינים נעלים דוקא, בעניני הבנה והשגה; ועל כך באה ההוראה, שלאחרי כל הגילויים — צ"ל עבודה פשוטה דוקא, מתוך ביטול, בדוגמת מרכבה. וזהו הרמז בכך ש"אייר" ר"ת אברהם יצחק יעקב רחל — שגם אצל האבות מצינו דוגמת זה:

אע"פ ש"אחד הי' אברהם"⁷¹, והי' בעל השגה גדול, עד שהגיע לאלקות ע"י השגה (כמוזכר לעיל⁷² המשל⁷³ מ"אחד שהי' עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת, אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו אני הוא בעל הבירה") — הרי לאחרי כל מעלות אלו, הנה "האבות הן הן המרכבה", היינו שהי' בביטול.

וזהו ג"כ הטעם שמיד בשבת הראשונה שלאחרי חה"פ מתחילים לומר פרקי אבות, שהתחלתם "משה קבל תורה מסיני"⁷⁴ — להורות, שאף שמה רבינו הי' זה ש"קבל תורה מסיני ומסרה" לכל ישראל, אעפ"כ הי' בביטול, כמרומו בתיבת "קבל", דהיינו שהי' צינור ומרכבה בלבד כדי לקבל את התורה.

ודוקא ע"י ביטול והתעסקות עם ענינים פשוטים — מתעוררים גם המדריגות הנעלות. וכמשל כח הצומח המתלבש בגרעין⁷⁵, שדוקא ע"י ההגשמה (ההתלבשות בגרעין הגשמי) — מתעורר כח הצומח⁷⁶.

* * *

יז. בשבת זו מתחילים ללמוד מסכת אבות, שענינה מדות ודרך ארץ⁷⁷, ש"דרך ארץ קדמה לתורה"⁷⁸, ולכן לומדים מסכת זו קודם חג השבועות, כהקדמה למתן-תורה שבחג השבועות.

(74) ראה גם לעיל הערה 43.

(75) ראה תניא אגה"ק ס"ח (קיג, א). ובכ"מ.

(76) אין זוכרים אם קטע זה שייך לכאן (המור"ל).

(77) ראה פירוש הרע"ב ריש מסכת אבות.

(78) ויק"ר פ"ט, ג. וראה מד"ש בהקדמה (בשם "מצאתי כתוב").

(69) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

(70) ראה גם לקו"ש ח"א ס"ע 264 ואילך. ועוד.

(71) יחזקאל לג, כד.

(72) ד"ה ונגלה גוי' דאחרון של פסח פ"ה

(לעיל ע' 24).

(73) ב"ר רפל"ט.

יתן השי"ת שתהי' ההקדמה כדבעי, ונזכה לקבלת התורה — כפי ש"ק מו"ח אדמו"ר נהג לומר — בשמחה ובפנימיות.

יח. (בסיום ההתוועדות אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

אלו שעדיין לא קיבלו כוס של ברכה (ביו"ט) — יתנו להם עתה. אבל, רק אלו שעדיין לא קיבלו — יקחו עתה, וכל אלו שכבר קיבלו — אין שום ענין שיקחו שוב.

אין זה באופן שאם יקחו פעמיים יפעלו את ההמשכות פעמיים, כיון שענין הכמות אינו נוגע כאן, וכל אחד — בהתאם לשייכותו ויכלתו לקבל — כבר קיבל הכל בפעם הראשונה.

